

Adalékok az Európai Unió pártjainak finanszírozásához

A magyar EP képviselők pártadója

Az Európai Unió pártjai számára már 2004 óta nyitva áll a lehetőség, hogy a közösség költségvetéséből támogatásokhoz juthassanak. Feltéve, hogy megfelelnek az EU által megszabott kritériumoknak. Az EU-ban a pártok finanszírozása az éves költségvetésben elkülönített pénzösszeg szétosztását jelenti. 2007-től egy szabálymódosítás lehetőséget teremtett arra is, hogy a pártok felhasználhassák a központi költségvetésből származó támogatást az EP választási kampányok finanszírozására is. Az előbb elmondottak miatt úgy vélem, hogy megkerülhetetlen az EU központi költségvetéséből finanszírozott párttámogatási rendszer elemzése.

Az Európai Unió pártjainak finanszírozásával e tudományos folyóirat hasábjain már értekeztem,^[1] és most is ugyanezt teszem e dolgozatommal. Jelen cikkemben az eddig tett megállapításaim alátámasztásául szolgáló adatok körének bővítésén, valamint az azokból származó következtetések levonásán túl, egy újabb témával tágitom az EU pártjai finanszírozásának vizsgálati látószögét. Arra a kérdésre kívánok választ találni, hogy miképpen alakult az EP képviselők javadalmazási rendszere, különös tekintettel a magyar EP delegáltak pártadóira, adományaira.

Írásom első felében a magyar EP képviselők fizette pártadókra fókuszálok, amely elemzésénél az eddig felhasznált EU-s joganyag, valamint az EU-s pártbeszámolókon túl, szükséges volt azon magyar pártok beszámolóinak és alapszabályainak vizsgálata is, amelyek hiteles képet szolgáltathatnak a fent említett bevételi forrásról. Ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy a magyar pártfinanszírozást meghatározó jogszabályok hiányosságai miatt nehéz különbséget tenni az adomány és a pártadó között. Az előbbi probléma miatt szükségesnek ítéltam a két bevételi forma definiálását elvégezni, mielőtt a számadatok elemzéséhez hozzáláttam volna. A pártadó vizsgálatok a következő pártok beszámolóit, alapszabályait vettem górcső alá: Magyar Szocialista Párt, FIDESZ – Magyar Polgári Szövetség, Magyar Demokrata Fórum, Szabad Demokraták Szövetsége, Jobbik Magyarországért Mozgalom. Cikkem további részében a már

[1] A témáról bővebben írtam a „Tendenciák az EU pártok bevételeiben és kiadásaiban” című írásomban, amely megjelent a *Jog Állam Politika* folyóirat 2010. 4-es számában. Jelen dolgozat az ott leírtakat tartalmazza a legfrissebb adatokkal kiegészítve.

meglévő elemzéseket összevettem a legfrissebb adatokkal, amelyek lehetővé tették számomra, hogy korábbi következtetéseim helyességét igazoljam. Ezeket az újabb következtetéseket volt szerencsém ismertetni Győrben egy konferencián, amelyet a Széchenyi István Egyetem Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola rendezett „Az állam és jog alapvető értékei” címmel. Akkor prezentációm első felében célként tűztem ki, hogy feltárjam az EU általános költségvetésében érvényesülő tendenciákat. A folyamatok feltárása hozzásegített annak megértéséhez, miként vélekedik az Európai Unió a pártokról, és milyen szerepet szán nekik a jövőben, valamint el tudtam dönteni, hogy az EU a képviselőcsoportokat vagy a párt szervezeteket tartja-e fontosabbnak. A második szakaszban a bevételi oldal összetevőinek tekintetében felállítottam egy rangsort, amelyből az egyes összetevők jellemzőinek felhasználásával következtetéseket vontam le arra nézve, hogy a pártok mennyire motiváltak az EU-s állampolgárokkal való kapcsolattartásban, valamint miként viszonyul az európai szintű pártok finanszírozása az Amszterdami Szerződés 191. cikkében foglaltakhoz. A megfelelő következtetések levonásához három párt, a Party of European Socialists (PES), a European People's Party (EPP), valamint a European Liberal Democrat and Reform Party bevételeink retrospektív komparatív vizsgálatát végeztem el.

I. PÁRTADÓ VAGY ADOMÁNY

Mielőtt rátérnék a konkrétumok tárgyalására, választ kívánok adni arra a kérdésre, mi a különbség a pártadó és a pártoknak juttatott hozzájárulások vagy adományok között. A pártadó a párt anyagi támogatásának egy speciális formája,^[2] amely lehet egyfajta plusz tagdíj, de lehet hozzájárulási kötelezettség is. A pártadót azon pártagoknak kell fizetniük, akik közhivatali pozíciót töltenek be. Az összeg mértékről a párt alapszabálya rendelkezik. A pártadó egyfajta köszönetnyilvánítás a párt felé, mely a pozícióhoz segítette őket. Ezzel szemben az adományról, illetve annak adásáról és elfogadásáról törvény rendelkezik, amely meghatározza azokat a feltételeket, amelyek megléte esetén adni, illetve elfogadni lehet hozzájárulásokat. Ilyen feltétel például a lehetséges adakozók körének meghatározása, illetve az abból kizártak megnevezése; az

[2] Az általam használt pártadó fogalomban a speciális bevételi forma kifejezést használok, mert megítélésem szerint ez sokkal inkább kitágítja a pártadóba sorolható bevételek körét. Másrésztől nem tekintem a definíció meghatározó elemének azt, hogy a közhivatali pozíciót elnyertek a fizetésük meghatározott százalékát adják le, ellentétben Pokol Bélával, aki következőképpen definiálja a pártadó fogalmát Politológia című könyvében: „Mint a párttagdíjat kiegészítő formára ki kell térni az ún. pártadó kategóriájára, amelyet a legtöbb nyugati pártnál fizetnek az általuk mandátumhoz juttatott képviselők a pártjuk kasszájába. Az érv ebben az esetben úgy szól, hogy ha valaki egy párt támogatásával jut mandátumhoz vagy más megbízáshoz, akkor az ebből származó fizetése, tiszteletdíja egy részével hozzá kell járulnia a párt kiadásaihoz.” (Bihari – Pokol, 1998, 392.)

adható összeg éves felső határának megállapítása; a nyilvánosság érdekében a nevesítési értékhatár megszabása. A hozzájárulások adásában az önkéntesség, míg a pártadónál a kötelezettség érvényesül.

A pártadó jelenlétére a magyar pártok bevételeiben csak következtetni lehet, mert a pártok működéséről és gazdálkodásáról szóló 1989. évi XXXIII. törvény nem rendelkezik annak tételes feltüntetéséről a pártok éves beszámolóiban.^[3] A pártadó valószínű meglétéről az adott alapszabály megfogalmazásából lehet leginkább következtetni. Például a Fidesz alapszabálya a pártadót tagdíj-kiegészítésként nevezi meg, ezért feltételezhető, hogy az e jogcímen beszedett összegek az éves beszámoló tagdíj rubrikájában kerülnek feltüntetésre összevonva a mindenkire kiterjedő tagdíjakkal. Ezzel ellentétesen az MSZP alapszabálya a pártadót anyagi támogatásnak tekinti, így logikus, hogy a pártadó az „Egyéb hozzájárulások és adományok” cím alatt a belföldi magánszemélyektől kapott 500 ezer forintot meghaladó adományok rubrikájában kerül majd feltüntetésre.^[4] Ez utóbbi megoldásnak az az előnye, hogy mindenki számára látható, melyik közhivatali pozíciót betöltő személy mekkora összeggel járult hozzá pártja bevételeihez.

1. A tagállami hatáskörben megállapított EP képviselői tiszteletdíj

Az Európai Parlamentben tevékenykedő képviselők díjazásának szabályozásában a 2009-es év mérföldkönek számít, ugyanis ekkor lépett hatályba az Európai Parlamenti képviselők statútuma. Ám a 2004-től kezdődő parlamenti ciklusban az EP képviselők tiszteletdíjának folyósítása még teljes egészében a tagállamok hatáskörébe tartozott. Így Magyarország esetében az Országgyűlés Hivatala folyósította a képviselői tiszteletdíjakat, és bizonyos esetekben teszi ezt ma is. A magyar EP képviselők díjazásáról az Európai Parlament magyarországi képviselőinek jogállásáról szóló 2004. évi LVII. törvény a következőképpen rendelkezik:

„13. § (1) Az európai parlamenti képviselő megválasztásának időpontjától megbízatásának megszűnéséig havonta tiszteletdíjra jogosult, amelyet számára az Országgyűlés Hivatala folyósít. A tiszteletdíj alapdíjból és pótdíjból áll.

A képviselőt megillető tiszteletdíj kifizetése az általa meghatározott fizetési számlára történő átutalással, fizetési számla hiányában pénzforgalmi számláról történő készpénzkifizetés kézbesítése útján történik.

(2) Az alapdíj a mindenkori főtisztviselői alapilletmény 2,5-szerese.

(3) Az európai parlamenti képviselő – az Európai Parlamenttől kapott megbízatása alapján – a főtisztviselői alapilletmény alapulvételével havonta nyelvizsgánként a következő pótdíjakban részesül:

[3] Megjegyzem, hogy a pártok alapszabályai sem mondanak semmit arról, hogy a pártadót miképpen kell kezelni a beszámolás során.

[4] Megjegyzés: Alaphelyzetben a pártadó feltüntetésének helye a „Egyéb hozzájárulások és adományok” cím alatt van.

- a) felsőfokú C típusú nyelvvizsga esetében a főtisztviselői alapilletmény 50%-a, az A vagy B típusú nyelvvizsga esetében 25–25%-a;
 - b) középfokú C típusú nyelvvizsga esetében a főtisztviselői alapilletmény 30%-a, az A vagy B típusú nyelvvizsga esetében 15–15%-a.
- (4) Az európai parlamenti képviselő a tiszteletdíja (alapdíj és pótdíj) után személyi jövedelemadót fizet. A tiszteletdíj nyugdíjjárulék-alapot képez.”

A tagállami hatáskörbe került EP képviselők javadalmazásának meghatározása, nagy különbségeket eredményezett az egyes tagállamok képviselői között, valamint alkalmat adott a nemzeti szintű politikai pártoknak arra, hogy az egységes Európáért tevékenykedő képviselők tiszteletdíjából a pártadót továbbra is levonhassák, amennyiben azt alapszabályuk előírta.

2. A magyar EP képviselők pártadója a 2004–2009-es EP ciklusban

A 2004-es Európai Parlamenti ciklust megvizsgálva megállapítható, hogy a magyar pártoknál – igaz, eltérő mértékben – jelen volt a magyar EP képviselők hozzájárulása a saját nemzeti pártjaik bevételeihez. A hazai pártok sorából kiemelkedik a Magyar Szocialista Párt, amelynek összes EP delegáltja, minden évben jelentős összeggel járult pártja költségeihez. Ezt pártadónak kell tekinteni, mivel erről az MSZP alapszabálya is rendelkezik.^[5] Az MSZP esetében a 2006-os év volt a legkiemelkedőbb, amikor a párt EP delegáltjai átlagosan majd 3 millió forinttal járultak hozzá a párt adott évi bevételeihez (*Lásd: 1. számú táblázat*).

Az MSZP-hez hasonlóan a FIDESZ-nél is létezik a pártadó, amelyet a szervezet alapszabálya tagdíj-kiegészítésként nevez meg.^[6] A kiegészítésről csupán annyit

[5] A köztisztviséget betöltő párttagok tagdíjukon túl a tiszteletdíjuk tíz-tizenöt százaléka közötti mértékben kötelesek – a tisztviségük fennállásáig rendszeresen – a pártot anyagilag támogatni. Ha a köztisztviséget betöltő több tisztviség után kap tiszteletdíjat, akkor a támogatás mértékét az összevont tiszteletdíj alapján kell megállapítani. A támogatás konkrét összegét a köztisztviséget betöltő párttag és az öt jelölő pártszervezet közös megállapodása tartalmazza. A támogatás a jelölő pártszervezetet illeti meg. A köztisztviséget főállásban betöltő párttagok (alpolgármester, polgármester, megyei közgyűlés alelnöke, elnöke, főpolgármester-helyettes, főpolgármester) – amennyiben az öt jelölő szervezettel kötött politikai megállapodás ezt tartalmazza – szintén a megállapodásban szereplő mértékig kötelesek a pártot anyagilag támogatni. Forrás: http://mszp.hu/public/downloads/pdf/mszp_alapszabaly.pdf (letöltés ideje: 2011. április 6.)

[6] Magyar Polgári Szövetség Alapszabálya:

52.§ 1) Az Országos Választmány:

s) dönt a tagdíjak, illetve a tagdíj-kiegészítés mértékéről, ezek befizetésének és felhasználásának szabályairól, a kedvezményre és mentességre jogosultak köréről;

115.§ A Szövetség tagjai közül kötelesek tagdíj-kiegészítést fizetni:

- 1) a Kormány tagjai,
- 2) a politikai államtitkárok,
- 3) az országgyűlési és Európai Parlamenti képviselők,
- 4) a megyei közgyűlési elnökök, a főpolgármester, polgármesterek,
- 5) a megyei közgyűlési alelnökök, főpolgármester-helyettesek, alpolgármesterek,
- 6) helyi önkormányzati képviselők,

tudunk meg, hogy annak mértékéről és felhasználásának módjáról a párt Országos Választmánya dönt. Sajnálatos módon a hazai pártbeszámolók nem nyújtanak arról információt, hogy a tagdíj-kiegészítés mely bevételi formába tartozik. E bevételi forma tagdíj-kiegészítésként való megnevezése valószínűsíti, hogy az ebből származó bevételek a tagdíjak között kerültek feltüntetésre. Ezt támasztja alá az is, hogy a pártadóként befizetett összegek nem látszanak az ötszázezer forintot meghaladó támogatások között az évenkénti pártbeszámolóban. A pártadó ilyen formája lehetővé teszi, hogy a befizetők neve, és legfőképp az általuk befizetett összegek láthatatlanok maradjanak.

A Szabad Demokraták Szövetsége és Magyar Demokrata Fórum esetében a pártadóról az alapszabály nem rendelkezik. A párt éves beszámolója is ezt támasztja alá. Az EP képviselők tekintetében az előbbi párt két képviselője közül az egyik, Dr. Szent-Iványi István Csaba rendszeresen juttatott pártjának hozzájárulásokat, míg a másik képviselő Mohácsi Viktória egyetlen alkalommal sem tette meg ezt a 2004–2009-es EP ciklusban, amely alátámasztja a pártadó hiányát. Az MDF egy képviselője hasonlóan cselekedett, mint az SZDSZ-es Mohácsi Viktória (*Lásd: 1. számú táblázat*).

Érdekes volt megfigyelni, hogy a magyar EP képviselők a 2004–2009-es parlamenti ciklusban egyetlen egy alkalommal sem járultak hozzá európai uniós pártjuk bevételeihez, holott ezt az Európai Parlament és a Tanács 1524/2007/EK rendelete az európai szintű politikai pártokra irányadó előírásairól és finanszírozásuk szabályairól 2004/2003/EK rendelet módosításáról^[7] szóló jogszabály lehetővé teszi. Ugyanakkor az európai uniós pártok beszámolója alapján azt is meg kell jegyezni, hogy ez a megfigyelés nem csak a magyar delegáltakra vonatkozik, hanem az összes EP képviselőre (*Lásd: 1. számú táblázat*).

* 7) a helyi önkormányzatok – Szövetség által jelölt – külső bizottsági tagjai.

Forrás: <http://www.fidesz.hu/index.php?Cikk=44108> A FIDESZ (A Szövetség XXI. Kongresszusán, 2006. november 25-én elfogadott módosításokkal egységes szerkezetben) Letöltés ideje: 2011. április 6. [7] „6. cikk (3) Az európai szintű politikai párt tagjának minősülő nemzeti politikai pártoktól vagy európai szintű politikai párt természetes személy tagjától származó hozzájárulásokat az európai szintű politikai párt elfogadhat.”

MAGYAR PÁRTOK NEVE	SORSZÁM	MAGYAR KÉPVISELŐK AZ EP-BEN 2004–2009-IG	ADTAK-E EU-S PÁRTJUKNAK PÁRTADÓT (Ha igen, akkor mennyit?)			ADTAK-E SAJÁT NEMZETI PÁRTJUKNAK PÁRTADÓT (Ha igen, akkor mennyit?)		
			IGEN/NEM	ÉV	ÖSSZEG (ezer Ft)	IGEN/NEM	ÉV	ÖSSZEG (ezer Ft)
FIDESZ – MAGYAR POLGÁRI SZÖVETSÉG	1	Dr. Schmitt Pál	NEM	-	-	IGEN	2007	800
							2009	1 000
	2	Dr. Szájer József	NEM	-	-	IGEN	2004	2 322
							2009	1 000
	3	Dr. Surján László	NEM	-	-	NEM	-	-
	4	Schöpflin György	NEM	-	-	NEM	-	-
	5	Barsiné Pataky Etelka	NEM	-	-	NEM	-	-
	6	Gyürk András	NEM	-	-	NEM	-	-
	7	Dr. Becsey Zsolt László	NEM	-	-	IGEN	2005	600
							2006	660
							2007	740
							2008	1 192
8	Járóka Lívia	NEM	-	-	IGEN	2005	533	
						2006	569	
						2008	568	
9	Glattfelder Béla	NEM	-	-	NEM	-	-	
10	Dr. Óry Csaba	NEM	-	-	NEM	-	-	
11	Pálfi István	NEM	-	-	NEM	-	-	
12	Dr. Gál Kinga	NEM	-	-	IGEN	2008	722	
MAGYAR DEMOKRATA FÓRUM	1	Olajos Péter	NEM	-	-	NEM	-	-
MAGYAR SZOCIALISTA PÁRT	1	Dr. Lévai Katalin	NEM	-	-	IGEN	2005	1 468
							2006	1 119
							2007	874
							2008	1 104
	2	Harangozó Gábor	NEM	-	-	IGEN	2005	1 244
2006							3 951	

MAGYAR SZOCIA- LISTA PÁRT							2007	2 390
							2008	941
	3	Dr. Kósáné Kovács Magda	NEM	-	-	IGEN	2005	1 439
							2006	1 064
							2007	954
							2008	960
	4	Dr. Tabajdi Csaba Sándor	NEM	-	-	IGEN	2005	1 468
							2006	3 823
							2007	1 143
							2008	1 136
	5	Gulyásné Dr. Gurmai Zita	NEM	-	-	IGEN	2005	1 314
							2006	3 852
							2007	982
							2008	1 029
	6	Dr. Fazakas Szabolcs	NEM	-	-	IGEN	2005	1 693
							2006	4 086
							2007	1 196
							2008	1 299
	7	Herczog Edit	NEM	-	-	IGEN	2005	1 519
							2006	3 885
							2007	1 044
							2008	1 094
	8	Dobolyi Alexandra	NEM	-	-	IGEN	2005	1 468
							2006	3 819
							2007	1 043
							2008	1 103
	9	Hegyí Gyula	NEM	-	-	IGEN	2005	1 254
							2006	884
							2007	928
							2008	867
	SZABAD DEMOK- RATÁK SZÖVET- SÉGE	1	Dr. Szent-Iványi István Csaba ⁸	NEM	-	-	IGEN	2004
2005								2 000
2007								1 000
2008								1 500
2		Mohácsi Viktória	NEM	-	-	NEM	-	-

1. sz. táblázat

[8] 2006-ban Dr. Szent-Iványi István Csaba nem fizetett pártja számára 500 ezer forintot meghaladó összeget az SZDSZ 2006. évi beszámolója tanúsága szerint.

3. Egységes képviselői tiszteletdíjak az Európai Parlamentben

2005-ben az Európai Parlament elfogadta az Európai Parlamenti képviselők statútumát, amivel egy tagállami hatáskörbe tartozó nagyon heterogén javadalmazási rendszer működésének végére tett pontot. A jogszabály hatálybalépésének időpontját a következő, 2009-es EP ciklus megkezdéséhez kötötte. Ez az új jogszabály a következőket mondta ki az Európai Parlamenti képviselők tiszteletdíjáról:

„(9) A képviselő a 9. és 10. cikk értelmében tiszteletdíjban részesül feladata ellátása ellenében. 2000 májusában egy, az Európai Parlament által kijelölt szakértői csoport tanulmányt készített e tiszteletdíj mértékéről, amely alapján az Európai Közösségek Bírósága bírói alapilletménye 38,5 %-ának megfelelő tiszteletdíj indokolt.

(10) Mivel a tiszteletdíjat, az átmeneti ellátást, az öregségi nyugdíjat, a rokkantsági nyugdíjat és a hozzátartozói nyugdíjat az Európai Unió általános költségvetéséből finanszírozzák, ezeket a Közösségeket megillető adónak kell alávétetni.

Tehát a statútum hatályba lépésével megszületett az egységes Európai Parlamenti képviselői javadalmazási rendszer, amelyben a képviselőknek járó valamennyi kifizetésnek az Európai Unió költségvetéséből kell teljesülnie.

23. cikk

(1) Valamennyi kifizetést az Európai Unió költségvetéséből kell teljesíteni.

Számunkra az igazán érdekes a 12. bekezdésben megfogalmazott szabály, amely kimondja, hogy a tiszteletdíjat, és a mandátum megszűnése után járó átmeneti ellátást és a nyugdíjat nem lehet pártok támogatására felhasználni. Az Európai Parlament ezzel az intézkedésével meggátolta az Európai Parlamenti képviselőkre kivetett pártadók beszédését. E korlát beépítése már csak azért is fontos, mert az Európai Unió nem szándékozik semmilyen formában sem pénzelni a nemzeti pártokat.

(12) A 9. cikk (3) bekezdése azért szükséges, mivel a pártok gyakran elvárják, hogy a 9. cikk (1) és (2) bekezdésében foglalt kifizetések egy részét az ő céljaira fordítsák. A pártfinanszírozás e formáját meg kell tiltani.

9. cikk

(1) A képviselők a függetlenségüket biztosító megfelelő tiszteletdíjra jogosultak.

(2) Mandátumuk lejártá után átmeneti ellátásra és nyugdíjra jogosultak.

(3) Semmis az a megállapodás, amely a tiszteletdíj, a mandátum lejártakor járó átmeneti ellátás és a nyugdíj magánjellelű céloktól eltérő felhasználására vonatkozik.

(4) A képviselők, illetve volt képviselők túlélő hozzátartozói hozzátartozói nyugdíjra jogosultak.

Ugyanakkor a statútum kimondja, hogy a továbbiakban is van lehetőség a tagállami hatáskör érvényesítésére azon EP képviselők esetében, akik már

korábban is képviselők voltak az Európai Parlamentben. Számukra így az Európai Parlament megadja a lehetőséget arra, hogy eldönthessék, melyik rendszert tartják saját maguk számára előnyösebbnek. Abban az esetben, ha továbbra is a tagállami szabályozást fogadják el, akkor a statútum rájuk nem vonatkozik, és az ő javadalmazásuk továbbra is tagállami hatáskörbe tartozik, valamint tiszteletdíjuk folyósítása a tagállami költségvetés feladata.

25. cikk

- (1) Az e statútum hatálybalépése előtt már a Parlamenthez tartozó és újból megválasztott képviselők a tiszteletdíj, az átmeneti ellátás és a nyugdíjak tekintetében dönthetnek úgy, hogy tevékenységük teljes időtartamára az eddigi nemzeti rendszert választják.
- (2) E kifizetéseket a tagállam költségvetéséből kell teljesíteni.”

4. A magyar EP képviselők pártadója a 2009-től kezdődő EP ciklusban

A magyar EP képviselők által fizetett pártadó jelenlegi helyzetéről még nem lehet felrajzolni nagy következtetések levonására alkalmas képet, azon egyszerű oknál fogva, hogy a statútum az Európai Parlament 2009-ben kezdődő parlamenti ciklusának első napján lépett hatályba, valamint még nem állnak rendelkezésre azok a hazai pénzügyi beszámolók, amelyek – ha hiányosak is – következtetések levonására adnának lehetőséget.

Az előbb elmondottaktól függetlenül én a 2009-es hazai pártbeszámolók alapján megpróbálkoztam a hasznosítható konklúziók levonásával. Az említett év beszámolói már egy bizonyos fokig átalakult adományozói kört mutatnak, már ami az Európai Parlamenti képviselőket illeti.

A Fidesz esetén 2009-ben egyedül Szájer József adott 1 millió forint hozzájárulást a párt számára. Rajta kívül a többi régi képviselő (Gál Kinga, Schöpflin György, Glattfelder Béla, Őry Csaba és Surján László) nem adott 500 ezer forintot meghaladó támogatást. A Szájer József képviselő által adott adomány esetében felmerült több bizonytalansági tényező nem engedi meg, hogy pártadónak minősítsem az általa adott összeget. Az első ilyen ok a már fentebb említett kiegészítő-tagdíj problémája. Vagyis nem lehet tudni pontosan, hogy a beszámoló mely rubrikájában tüntették fel ezt a bevételt. A második gondot okozó pont, hogy nem lehet tudni, Szájer József mely szabályozás alá esik.^[9]

[9] Itt felmerül egy érdekes kérdés: Lehetséges-e az EP képviselőkről szóló statútum megkerülése oly formán, hogy az adott párt nem a közhivatali pozíciót betöltő személy fizetésének adott százalékaiban határozza meg a fizetendő pártadó összegét? – Véleményem szerint igen. Ugyanis, ha az adott párt alapszabályában a fizetendő plusz tagdíj összegét jelöli meg, vagy csak az összeg meghatározására jogosultak körét határozza meg, akkor lehetséges az új EP képviselőktől is beszédni a pártadó. Ezt a kiskaput valójában a statútum teremti meg azzal, hogy az EP képviselők fizetésének csak a pártok finanszírozására fordítását tiltja meg.

A másik fideszes EP képviselő, Deutsch Tamás, szintén 1 millió forinttal támogatta a pártját. Az ő esetében is fennáll a tagdíj-kiegészítés problémája, ám nála a másik gondot az jelenti, hogy Deutsch Tamás új EP képviselőként adta-e a hozzájárulását, vagy sem. Ugyanis, ha az előbbit tette, akkor az adományozás a státútum rendelkezéseibe ütközött. A pártbeszámoló hiányosságai miatt ennek megítélése teljes lehetetlen, mivel a közzétett dokumentum nem tartalmaz arra nézve információt, hogy Deutsch Tamás pontosan mikor adományozta az említett összeget pártja számára. Így fel kell tételeznem, hogy az összeget még a státútum hatálybalépése előtt juttatta pártjának. Továbbá hangsúlyozom, hogy ez a kérdés csak akkor áll fenn, ha a pártadót adomány formájában juttatta pártjának.

Valamivel tisztább képet kaphatunk az MSZP Európai Parlamenti képviselői esetében, mivel az MSZP alapszabály sokkal konkrétabban meghatározza a párt által kiszabott pártadót. Az MSZP négy képviselője közül hárman a régi parlamentben is rendelkeztek mandátummal, és fizették a pártadót is. Ez a kép mit sem változott 2009-ben. A helyzet értelmezését módosítja egy új EP képviselő, Göncz Kinga megjelenése, aki viszont már 2009-ben sem fizetett be hozzájárulást a pártnak. Tehát Göncz Kinga képviselőasszony a státútum hatály alá tartozik, ezért nem fizethet ki semmilyen összeget pártjának. A másik három régi képviselő viszont fizetett pártadót, amely azt feltételezi, hogy ők még mindig a tagállami hatáskörbe tartozó szabályozás alá esnek.

A Jobbik a harmadik magyar párt, amelynek képviselői vannak az Európai Parlamentben. A párt mindegyik EP képviselője először szerzett mandátumot, ezért nekik nem volt lehetőségük választani a tagállami szabályozás és a státútum között. A három képviselő közül egyedül Szegedi Csanád adott pártjának hozzájárulást. Az újdonsült képviselő esetében csak az időtényező érdekes, azaz mikor adományozta ezt a nagyobb összeget pártjának. A helyzet ugyanaz, mint Deutsch Tamás hozzájárulása esetén, vagyis a hozzájárulást az EP ciklus megkezdése előtt vagy után adta-e. A párt alapszabály csak a tagdíj fizetését írja, ezért a Szegedi Csanád által befizetett összegről egyértelműen megállapítható, hogy nem pártadó.

MAGYAR PÁRTOK NEVE	SORSZÁM	MAGYAR KÉPVISELŐK AZ EP-BEN 2009-TŐL	ADTAK-E EU-S PÁRTJUKNAK PÁRTADÓT (Ha igen, akkor mennyit?)			ADTAK-E SAJÁT NEMZETI PÁRTJUKNAK PÁRTADÓT (Ha igen, akkor mennyit?)		
			IGEN/NEM	ÉV	ÖSSZEG (ezer Ft)	IGEN/NEM	ÉV	ÖSSZEG (ezer Ft)
FIDESZ – MAGYAR POLGÁRI SZÖVETSÉG	1	<i>Pelczné dr. Gáll Ildikó¹⁰</i>	NEM	2009	-	NEM	2009	-
	2	Szájer József			-	IGEN		1 000
	3	Surján László	NEM		-	NEM		-
	4	Schöpflin György			-	NEM		-
	5	<i>Gyürk András</i>	NEM		-	NEM		-
	6	Járóka Livia	NEM		-	NEM		-
	7	Glattfelder Béla	NEM		-	NEM		-
	8	Őry Csaba	NEM		-	NEM		-
	9	Gál Kinga	NEM		-	NEM		-
	10	<i>Áder János</i>	NEM		-	NEM		-
	11	<i>Deutsch Tamás</i>			-	IGEN		1 000
	12	<i>Bagó Zoltán</i>	NEM		-	NEM		-
	13	<i>Hankiss Ágnes</i>			-	NEM		-
	14	<i>Kósa Ádám</i>	NEM		-	NEM		-
MAGYAR DEMOKRATA FÓRUM	1	<i>Bokros Lajos</i>	NEM		-	NEM		-
MAGYAR SZOCIALISTA PÁRT	1	<i>Göncz Kinga</i>	NEM		-	NEM		-
	2	Dr. Tabajdi Csaba Sándor	NEM		-	IGEN		769
	3	Gulyásné Dr. Gurmai Zita	NEM		-	IGEN		625
	4	Herczog Edit	NEM		-	IGEN		665
JOBBIK ¹¹	1	<i>Morvai Krisztina</i>	-		-	NEM		-
	2	<i>Szegedi Csanád</i>	-		-	IGEN		1 270
	3	<i>Kovács Béla</i>	-		-	NEM		-

3. sz. táblázat

[10] Azon képviselők neve szerepel dőlt betűvel a táblázatban, akik az Európai Parlament 2004–2009-es ciklusában nem voltak EP képviselők. Az új képviselőkre már a 2005-ben elfogadott EP képviselői státútum érvényes, amelynek értelmében egységes díjazásban részesül minden EP képviselő, amelyet EU központi költségvetése finanszíroz.

[11] A Jobbik képviselői egyetlen Európai Unió párhoz és képviselőcsoporthoz sem tartoznak, az EP-ben, mint független képviselők vannak jelen.

II. AZ EURÓPAI UNIÓ ÁLTALÁNOS KÖLTSÉGVETÉSE

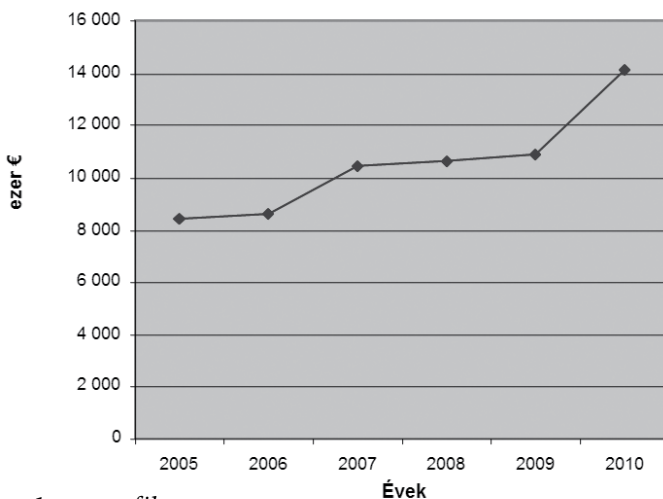
Az Európai Unió pártjai 2004 óta kaphatnak támogatást az Unió általános költségvetéséből. A juttatott összeg évről évre növekszik. Az előirányzat összege 2005-ben még csak 8 400 000 € volt. 2010-re ez az összeg 60 százalékkal emelkedett, ami már 14 075 000 €-t jelent. Az előirányzatok összegében 2007-ben és 2010-ben figyelhető meg jelentős emelkedés. 2007-ben az előző évhez képest majd 1 millió euróval nőtt az összeg, 2010-ben az előirányzat összege kicsit több mint 3 millió euróval nőtt a 2009-es évhez képest. A növekedési tendenciát szemlélteti az 1. sz. grafikon és a táblázat.

**A pártok számára elkülönített összegek
az általános költségvetésből, éves bontásban**

Költségvetési év	Előirányzat összege (ezer €)
2010	14 075
2009	10 858
2008	10 645
2007	10 436
2006	8 594
2005	8 400
2004	
2003	

3. sz. táblázat

**A pártok számára elkülönített összegek
az általános költségvetésből, éves bontásban**

1. sz. grafikon

Az európai politikai alapítványok számára elkülönített összegek esetében ugyan-csak a pártoknál már tapasztalt növekedési tendencia érvényesülése látható (lásd: 4. sz. táblázat), annak ellenére, hogy nem áll rendelkezésünkre nagyobb mennyi-ségű adat. Azon egyszerű oknál fogva alakult ez így, hogy a politikai alapítvá-nyok központi költségvetésből való támogatására csak 2007 óta van lehetőség.^[12]

Ha figyelembe vesszük, hogy a pártok számára elkülönített összegek miként növekedtek évről évre, arra lehet következtetni, hogy a pártokhoz szorosan kapcsolódó politikai alapítványok esetében a jövőben is e tendencia fog érvénye-sülni. Ezt a logikát igazolja az a tény is, hogy a pártok esetében az előirányzat összege a 2010-es költségvetésben megközelítőleg 23 százalékkal nagyobb, mint a 2009-es előirányzat összege. Ezzel párhuzamba állítható a politikai alapítvá-nyok támogatására fordítható központi költségvetési források emelkedésének a mértéke, amely szintén 23 százalékos emelkedést mutat 2009-ről 2010-re.

A pártok alapítványai számára elkülönített források az általános költségvetésből, éves bontásban

Költségvetési év	Előirányzat összege (ezer €)
2010	9 140
2009	7 000
2008	7 000
2007	-

4. sz. táblázat

Az előirányzatok növekedésén túl kérdésként vetődik fel, hogy a pártok és alapítványaik részére elkülönített források mekkora részét képezik az egyes intéz-ményekhez és szervezetekhez kapcsolódó költségeknek Az Európai Unió általános költségvetése a 4 0. alcím^[13] alatt határozza meg a folyó igazgatási költségeket és a képviselőcsoportok, illetve a független képviselők politikai és információs tevé-kenységével kapcsolatos költségeket, az európai politikai pártoknak, valamint az európai politikai alapítványoknak nyújtott támogatásokat. Az adatokból az derül ki, hogy amióta a pártok alapítványai is költségvetési támogatásban része-sülhetnek, a támogatások együttes összege az alcímen belül 25-30 százalékot képvisel. 2007 előtt a támogatásra fordított összeg aránya nem haladta meg a húsz százalékot. (lásd: 5. sz. táblázat) A forrás fennmaradó 70-75 százalékát igazga-

[12] Erről bővebb információ: Az európai pártok és alapítványaik finanszírozására vonatkozó jog-szabályok. *Jog Állam Politika* 2010/3. szám, 139-152.

[13] Az Európai Unió általános költségvetése: 2. könyv (1. szakasz) Parlament – Kiadások – 4. cím Az intézmény különleges feladatainak gyakorlása során felmerülő költségek – 4 0. alcím Egyes intézményekhez és szervezetekhez kapcsolódó költségek

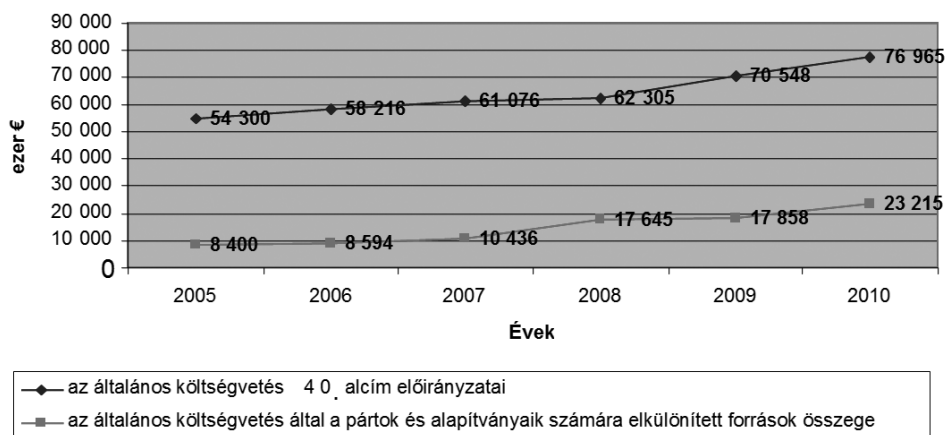
tási költségekre és a képviselőcsoportok, illetve a független képviselők politikai és információs tevékenységével kapcsolatos költségeire különíti el a költségvetés.

Az EU egyes intézményekhez és szervezetekhez kapcsolódó költségei

Költségvetési év	4 0. alcím előirányzatának összege (ezer €)	Ebből a pártok és alapítványok előirányzatai	
		összeg (ezer €)	százalék
2010	76 965	14 075 + 9 140	30,2
2009	70 548	10 858 + 7 000	25,3
2008	62 305	10 645 + 7 000	28,3
2007	61 076	10 436	17,1
2006	58 216	8 594	14,8
2005	54 300	8 400	15,5
2004	43 574	-	-
2003	38 393	-	-

5. sz. táblázat

Az általános költségvetés és a pártok, valamint alapítványaik számára elkülönített források összegének változása

2. sz. grafikon

Az éves költségvetésekben a pártok és alapítványok támogatására elkülönített összegek folyamatosan, évről évre növekednek. E tendencia szerint az EU számára a pártok támogatása kiemelkedő jelentőséggel bír. Ezt támasztja alá az is, hogy 2007-től a pártok támogatása közvetett módon, a pártok politikai alapítványainak támogatása révén jelentősen megnövekedett. Ugyan-

akkor a növekvő tendencia ellenére azt is elmondhatjuk, ha csak az elkülönített összegeket nézzük, a pártok képviselő csoportjainak költségvetési támogatása többszöröse a pártok és alapítványaik együttes támogatásának. Ebből pedig azt a következtetést lehet levonni, hogy az EU inkább a parlamenti képviselőcsoportok munkájának támogatására helyezi a hangsúlyt.

IV. A PÁRTOK BEVÉTELEI

A következőkben a pártok bevételeit veszem górcső alá, hogy megtudhassuk, mely bevételi elem a legjelentősebb, illetve a legcsekélyebb. Ebből következtethetünk a pártok motiváltságára, az Európai Unió állampolgáraihoz való közelségükre. Ennek fontosságát azért kell hangsúlyozni, mert az EU által deklarált, európai szintű politikai párt definíciója nagy hangsúlyt fektet az európaiságtudat kialakítására és az uniós polgárok politikai akaratának kinyilvánítására.^[14]

A pártok bevételeit szemléltető táblázataim apró különbségeket tartalmaznak, mivel a három vizsgált párt beszámolóinak részletezettsége eltérő mértékű. Tehát például, amelyik párt táblázatában nem jelenik meg a tagdíj, ott a beszámoló nem tartalmazott erre vonatkozó adatokat.

A 3. sz. ábra és 6. sz. táblázat szemlélteti a PES bevételeinek elemeit, valamint azok megoszlását. A párt összes bevételéből a legnagyobb részt a költségvetési támogatás képezi, amely a párt honlapján megtalálható beszámoló adatai szerint a párt teljes bevételének 2009 és 2008-ban megközelítőleg 78 százalékát, 2007-ben 74 százalékát, 2006-ban 73 százalékát adta. Érdekesség, hogy míg világszerte csökken a tagdíjak szerepe a pártok bevételeiben, addig az Európai Szocialista Párt esetében az abból származó bevétel a költségvetési támogatás után a második legnagyobb bevételi forrás, amely százalékban kifejezve azt jelenti, hogy a vizsgált három év mindegyikében meghaladta a 15 százalékot.^[15]

A párt bevételének fennmaradó részét a pénz- és a természetbeni adományok alkotják. A beszámoló nem szolgáltat adatokat az előbbi nagyságáról, de a természetbeni adományok összegét feltünteti. Az összes bevételen belül ennek az elemnek a jelentősége a legkisebb, például 2008 és 2009-ben a párt természetbeni adományt nem is kapott, 2007-ben és 2006-ban pedig e forrás mértéke nem érte el a teljes bevétel 5 százalékát sem.

[14] Amszterdami szerződés 191. cikk: „...az európai szintű politikai pártok az Unión belüli integráció fontos tényezői. Hozzájárulnak az európaiság tudat kialakításához és az uniós polgárok politikai akaratának kinyilvánításához.”

[15] A tagdíjak mértéke az összes bevételhez 2008-ban 18,51%, 2007-ben 17,35%, 2006-ban 18,75% volt.

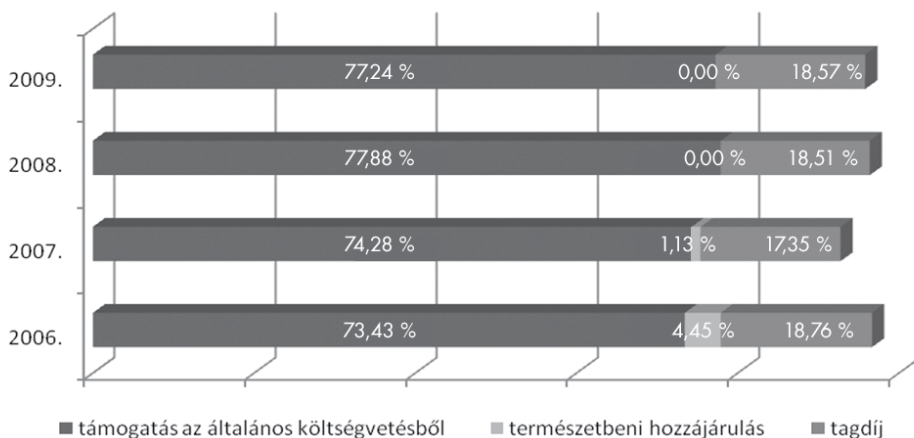
Táblázat a PES bevételeiről, és azok megoszlásáról

ÉV	Összes bevétel		Ebből támogatás az általános költségvetésből		Ebből természetbeni hozzájárulás ¹⁶		Ebből tagdíj	
	Összeg(€)	százalék	összeg(€)	százalék	összeg(€)	százalék	összeg(€)	Százalék
2009	4 013 458	100	3 100 000	77,24	0	0	745 348	18,57
2008	3 887 500	100	3 027 467	77,88	0	0	719 650	18,51
2007	4 031 424	100	2 994 419	74,28	45 461	1,13	699 475	17,35
2006	3 513 522	100	2 580 000	73,43	156 315	4,45	659 000	18,76

6. sz. táblázat

A PES bevételeinek megoszlása

(halmozott sáv diagram)

3. sz. grafikon

A szocialista pártnál tapasztaltakhoz igazodik az EPP bevételeinek összetétele. Az Európai Néppárt esetében is a teljes bevétel több mint felét az általános költségvetésből kapott támogatás adja, amely 2009-ben 58, 2008-ban 59, 2007-ben

[16] A PES 2008-as, 2007-es és 2006-os beszámolója nem tartalmaz adatokat a pénzügyi hozzájárulás mértékéről. Ám a saját bevételek összegéből, és az abból levonható tételekből következtetni lehet a pénzügyi arányára. A 2008-as adatokat figyelembe véve a saját bevételek összege (859 853 €) nem tartalmazza az általános költségvetési támogatást – az látható, hogy a saját bevételek több mint 80%-a tagdíjából folyik be. A maradék kevesebb, mint húsz százalék oszlik meg az olyan tételek között, mint a természetbeni hozzájárulások, kapott kamatok, egyéb bevételek.

61, 2006-ban 58 százalék volt. A tagdíjak szerepe kiemelkedő, és a költségvetési támogatás után a második legnagyobb bevételi forrása a pártnak. A tagdíjak összege mindhárom vizsgált évben a teljes bevétel 26-27 százalékát tette ki. A bevételi források nagyság szerinti rangsorában a tagdíjakat követik az adományok, amelyek mértéke egyik vizsgált évben sem haladja meg az összes bevétel 15 százalékát. Az 7. számú táblázat és 4. számú diagramm mutatja az EPP bevételeit, valamint azok százalékos megoszlását.

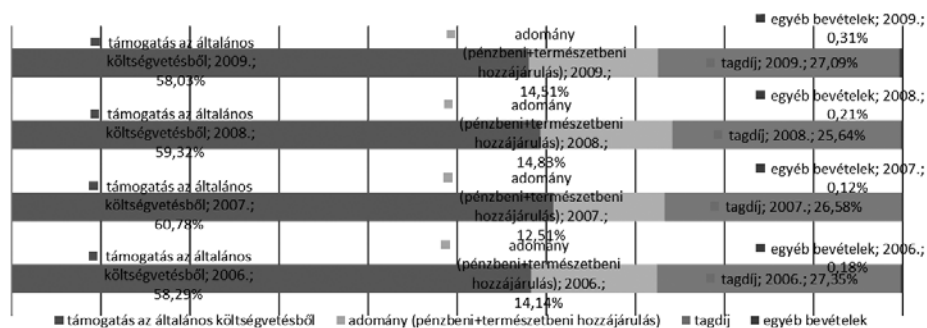
Táblázat a EPP bevételeiről, és azok megoszlásáról

ÉV	Összes bevétel		Ebből támogatás az általános költségvetésből		Ebből adomány (pénz + természetbeni hozzájárulás)		Ebből tagdíj		Ebből egyéb bevételek	
	Összeg(€)	százalék	összeg(€)	százalék	összeg(€)	százalék	összeg(€)	Százalék	összeg(€)	százalék
2009	4 804 709	100	2 788 566	58,03	697 142	14,51	1 301 941	27,09	14 661	0,31
2008	4 524 328	100	2 683 803	59,32	670 951	14,83	1 160 131	25,64	9 443	0,21
2007	4 306 475	100	2 617 448	60,78	538 853	12,51	1 144 849	26,58	5 325	0,12
2006	4 020 951	100	2 343 873	58,29	568 723	14,14	1 099 646	27,35	7 245	0,18

7. sz. táblázat

A EPP bevételeinek megoszlása

(halmazott sáv diagram)

4. sz. grafikon

A továbbiakban egy olyan párt bevételeit vizsgálom meg, amelynek beszámolóí lehetőséget adnak annak megállapítására, hogy a pártok finanszírozását meghatározó jogszabály hatálybalépésének évétől az Európai Unió pártjainak mely bevételi elemeire helyeződik a legnagyobb hangsúly.

A két nagy párt a PES és az EPP esetében érvényesülő bevételi összetevők hierarchiája a European Liberal Democrat and Reform Party-nál is kimutatható. Tehát a költségvetési támogatás mértéke a legnagyobb, amelyet a tagdíjakból és az adományokból származó források követnek. A European Liberal Democrat and Reform Party beszámolóiban nincs külön tagolva a tagdíjakból származó bevétel éves összege, ennek ellenére az elemek közötti sorrend itt is tartható. (Lásd 8. sz. táblázat és 5. sz. ábra.)

Táblázat a European Liberal Democrat and Reform Party bevételeiről és azok megoszlásáról

ÉV	Összes bevétel ¹⁷ (operating income)		Ebből támoga- tás az általános költségvetésből		Ebből saját bevételek		Ebből egyéb bevételek	
	összeg (€)	Százalék	összeg (€)	százalék	összeg (€)	százalék	összeg (€)	Százalék
2009	1 555 318	100	1 181 147	75,94	359 171	23,09	15 000	0,96
2008	1 498 095	100	1 113 709	74,34	364 765	24,35	19 621	1,31
2007	1 395 007	100	1 021 781	73,25	359 304	25,76	13 922	1,00
2006	1 210 540	100	883 500	72,98	314 227	25,96	12 813	1,06
2005	1 213 036	100	876 800	72,28	319 276	26,32	16 961	1,40
2004	735 928	100	495 117	67,28	238 450	32,40	2 361	0,32

8. sz. táblázat

A European Liberal Democrat and Reform Party bevételeinek megoszlása (halmozott sáv diagram)

5. sz. grafikon

[17] Csak az operating income kategóriában feltüntetett bevételeket tartalmazza. Nem számolok a pénzügyi műveletek, valamint a rendkívüli műveletek bevételeivel. E két utóbbi kategória összegei nem számottevőek az „operating” bevételekhez képest.

V. KÖVETKEZTETÉSEK

Az európai szintű politikai pártszervezetek számára elkülönített összegek minden évben növekedtek, amely azt mutatja, hogy az EU egyre nagyobb szerepet szán a pártoknak. Az Európai Unió fontosnak tartja, hogy az általa juttatott támogatások révén biztosítsa működésüket. A pártok növekvő jelentősége olvasható ki a politikai alapítványok költségvetési támogatásának megjelenéséből, valamint abból, hogy a pártoknak adott költségvetési támogatás az EP választási kampányra is elköltethető lett. Ugyanakkor nem lehet megkerülni annak a jelentőségét sem, hogy az EU a pártszervezetek és a parlamenti képviselőcsoportok közül inkább az utóbbit preferálja a költségvetési adatok szerint.

Egyes pártok bevételeinek összehasonlító vizsgálatából különösen érdekes következtetéseket lehet levonni. Itt nem csupán arról van szó, hogy a pártok beszámolóiban is tükröződik az EU általános költségvetésében is megfigyelhető növekedési tendencia, hanem a vizsgált pártok mindegyikénél kimutatható, hogy a költségvetési támogatás játssza a legnagyobb szerepet a pártok büdzséjének bevételi oldalán, amely minden esetben messze meghaladja az éves költségvetésük 50 százalékát.

A másik említésre méltó megfigyelés, hogy a tagdíjakból származó bevételek kiemelkednek a bevételi elemek közül. Pontosabban ez azt jelenti, hogy a költségvetési támogatás után a második legjelentősebb forrása a pártoknak a tagdíj. E tény jelentősége abban rejlik, hogy míg a nemzeti szinten működő pártoknál a tagdíjak szerepe nagyon alacsony és folyamatosan visszaszorulóban van, addig az Európai Unió pártjainál éppen fordított tendencia érvényesül. A vizsgált pártoknál – ha csekély mértékben is – évről évre növekszik a tagdíjakból befolyó összeg nagysága.

Az adományok összege a bevételek között csak a tagdíjak után következik, mértéke az esetek többségében nem haladja meg a 10 százalékot sem. A kivételt az EPP jelenti, ahol a beszámolók alapján az adományok összege minden évben meghaladta a teljes bevétel egytizedét. Ugyanakkor az adományok kisebb jelentőségére vonatkozó megállapításomat ki kell egészítenem azzal, hogy a vizsgált pártok által megjelentetett beszámolóikban – egy esetet leszámítva^[18] – nem lehet olyan adományt találni, amely meghaladta volna a jogszabály által előírt nevesítési értékhatárt.^[19] Tehát, ha az értékhatár feletti összegeket jelentősnek tekintjük, akkor mindenképpen pozitívumként kell megjegyezni, hogy az adományozók sokszori alacsonyabb önkéntes hozzájárulásaiból épül fel a pártok

[18] European Liberal Democrat and Reform Party 2008. évi beszámolója szerint a BASF Aktengesellschaft 5000 € adománnyal járult hozzá a párt bevételeihez.

[19] „Az európai szintű politikai párt... megnevezi a finanszírozási forrásait, egy olyan lista elkészítésével, amely feltünteteti adományozóit és az egyes adományozóktól kapott adományokat, kivéve az évente és adományozónként 500 EUR összeget meg nem haladó adományokat.” – AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 2004/2003/EK RENDELETE az európai szintű politikai pártokra irányadó előírásokról és finanszírozásuk szabályairól – 6.cikk (1) b)

e bevételi eleme, amelyek jobban odaköthetik az EU állampolgáraihoz ezeket a pártokat, mint az egyszeri nagyobb összegek.

A három fő bevételi forrás sorrendje és mértéke sokat elárul a pártok uniós állampolgárokhoz való viszonyáról is. Az a tény, hogy az Európai Unió pártjai bevételeinek domináns részét – sok esetben akár 70 százalékát is – a költségvetési támogatás adja, már önmagában is megkérdőjelezi az Amszterdami Szerződés 191. cikk alapvetésének érvényesülését, miszerint „az európai szintű politikai pártok az Unión belüli integráció fontos tényezői. Hozzájárulnak az európaiság tudat kialakításához és az uniós polgárok politikai akaratának kinyilvánításához.” Azok a pártok, amelyek anyagi erőforrásaikat tekintve egyáltalán nem, vagy csak csekély mértékben függnek a társadalomtól, elszakadhatnak attól, és számukra láthatatlanná válhatnak a társadalomban jelentkező problémagócok.

Bírálatként kell megjegyezni, hogy az Európai Unió pártfinanszírozási szabályozása nem segíti elő a 191. cikk megvalósítását, mert a költségvetési támogatás mértékét semmilyen módon nem köti a pártok adományokhoz. A szabályozásnak a pártokat ösztönöznie kellene, hogy minél közelebb kerüljenek az uniós állampolgárokhoz. Véleményem szerint szintén a pártok önmagukba zárulását vonhatja maga után a tagdíjak kiemelkedő szerepe a pártok költségvetésében. A tagdíjjal mint forrással jól lehet előre tervezni, kiszámítható, de ösztönző ereje alacsony. Tehát a pártok költségvetésének körülbelül egynegyedét alkotó tagdíjak inkább a jelenlegi állapotot konzerválják, és nem segítik elő az uniós állampolgárokhoz való közelebb kerülést.

Végül el kell mondanom, hogy az uniós polgárok akaratának kinyilvánításban és az európaiság-tudat kialakításában a pártokra vonatkozó finanszírozási szabályok csak kiegészítő mechanizmusok lehetnek. Önmagában bármilyen pártfinanszírozási szabályozás hatástalan, de egy olyan finanszírozási rendszer megalkotása, amelynek egyik centrumában a pártok és az uniós állampolgárok közötti folyamatos és hatékony kommunikáció, információáramlás áll, nagyban segítheti az Amszterdami Szerződés 191. cikkében megfogalmazott célok megvalósulását.

1. SZÁMÚ MELLÉKLET

A „Service and miscellaneous goods” összetevői:

611300	PROFESSIONAL TRAINING
611400	STAFF MISSION EXPENSES
611499	PRESIDENT MISSION EXPENSES
611500	SOCIAL SECRETARIAT
611501	RENTING & LEASING
611530	ABO TRAIN
611543	INSURANCES
612100	OFFICE RENT
612110	MAINTENANCE COSTS OFFICE (CLEANING)

612120	GENERAL COSTS (ELEC, WATER, GAS)
612130	GARAGE RENT
612200	MAINTENACE MACHINES + INSURANCE ALL RISK
612210	IT HONORARIA
612220	IMPRVMNT & DECORTN OF BUILD NON DEPRECIA
612240	OTHER GDS AND SERV RELATD TO OPER BUIL
612400	STATIONERY
612501	TELECOM & INTERNET
612540	POSTAL + DHL COSTS
612600	TRANSLATIONS
612610	RENT COPIER & OTHER OFFICE MATERIALS
612700	CAFETARIA + SANITAIR
612710	FIRE INSURANCE
613100	SUBSCRIPT. & PURCHASE OF NEWSPAPER,BOOKS
613210	ACADEMIC JOURNAL RESEARCH
613300	HONORARY FEES LAYWERS
613330	LEGAL PUBLICATIONS
613400	ACCOUNTANCY
613410	AUDITOR
613420	BANKCOST
613500	MISCELLANEOUS
613511	ADMINISTRATION GENERAL
614101	MEETINGS
614301	COSTS OF RECEPTION & REPRESENTATION
614399	REPRESENTATION PRESIDENT
615100	PUBLICATIONS/EVP BROCHURE/DTV
615200	DEVELOPMENT AND OPERATION INTERNETSITE
615210	HOSTING SITE
615300	COMMUNICATION AGENCY
615588	EUROPEAN MOVEMENT (3.000,00)
615590	SUPPORT ASSOCIATIONS (294.889,43)
615700	OPERATING COSTS PRESS SERVICE (9.550,35)
615710	INFORMATION COSTS

FORRÁSJEGYZÉK

- TREATY OF AMSTERDAM AMENDING THE TREATY ON EUROPEAN UNION, THE TREATIES ESTABLISHING THE EUROPEAN COMMUNITIES AND RELATED ACTS
- Az Európai Parlament határozata az európai parlamenti képviselők státútumának elfogadásáról (2005/684/EK, Euratom)
- Európai Parlament és a Tanács rendelete az európai szintű politikai pártokra irányadó előírásokról és finanszírozásuk szabályairól 2004/2003/EK rendelet módosításáról (1524/2007/EK)
- A pártok működéséről és gazdálkodásáról szóló 1989. évi XXXIII. törvény
- Az Európai Parlament magyarországi képviselőinek jogállásáról szóló 2004. évi LVII. törvény

- Grants from the European Parliament to political parties at European level 2004–2009
- Grants from the European Parliament to political foundations at European level 2008–2009

• Bihari Mihály – Pokol Béla (1998): Politológia, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Az Európai Unió éves általános költségvetései:

- 2010 General budget, honlap: <http://eur-lex.europa.eu/budget/www/index-en.htm>
- 2009 General budget, honlap: <http://eur-lex.europa.eu/budget/www/index-en.htm>
- 2008 General budget, honlap: <http://eur-lex.europa.eu/budget/www/index-en.htm>
- 2007 General budget, honlap: <http://eur-lex.europa.eu/budget/www/index-en.htm>
- 2006 General budget, honlap: <http://eur-lex.europa.eu/budget/www/index-en.htm>
- 2005 General budget, honlap: <http://eur-lex.europa.eu/budget/www/index-en.htm>
- 2004 General budget, honlap: <http://eur-lex.europa.eu/budget/www/index-en.htm>

The Party of European Socialists beszámolóí:

- 2009 Accounts, a PES honlapja: <http://www.pes.org/en/pes-action/pes-documents/functioning-pes>
- 2008 Accounts, a PES honlapja: <http://www.pes.org/en/pes-action/pes-documents/functioning-pes>
- 2007 Accounts, a PES honlapja: <http://www.pes.org/en/pes-action/pes-documents/functioning-pes>
- 2006 Accounts, a PES honlapja: <http://www.pes.org/en/pes-action/pes-documents/functioning-pes>

European Peoples Party beszámolóí:

- Balance Boekjaar 2009, az EPP honlapja: <http://www.epp.eu/party.asp?z=57>
- Interne Balans Boekjaar 2008, az EPP honlapja: <http://www.epp.eu/party.asp?z=57>
- Balance 2007, az EPP honlapja: <http://www.epp.eu/party.asp?z=57>
- Balance 2006, az EPP honlapja: <http://www.epp.eu/party.asp?z=57>

European Liberal Democrat and Reform Party beszámolóí:

- Balance sheet and income and expenditure statement per december 31st 2009, az ELDR honlapja: <http://www.eldr.org/en/about-eldr/index.php>
- Balance sheet and income and expenditure statement per december 31st 2008, az ELDR honlapja: <http://www.eldr.org/en/about-eldr/index.php>
- Financial statement 2007, az ELDR honlapja: <http://www.eldr.org/en/about-eldr/index.php>
- Financial statement 2006, az ELDR honlapja: <http://www.eldr.org/en/about-eldr/index.php>
- Financial statement 2005, az ELDR honlapja: <http://www.eldr.org/en/about-eldr/index.php>
- Financial statement 2004, az ELDR honlapja: <http://www.eldr.org/en/about-eldr/index.php>

Magyar Szocialista Párt:

- A Magyar Szocialista Párt Alapszabálya (forrás: http://mszp.hu/public/downloads/pdf/mszp_alapszabaly.pdf; letöltés ideje: 2011.04.11.)

- 0561. Jelentés a Magyar Szocialista Párt 2003–2004. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzéséről (forrás: <http://www.asz.hu/ASZ/www.nsf/jelentesek.html>)
- 0747. Jelentés a Magyar Szocialista Párt 2005–2006. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzéséről (forrás: <http://www.asz.hu/ASZ/www.nsf/jelentesek.html>)
- 0950. Jelentés a Magyar Szocialista Párt 2007–2008. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzéséről (forrás: <http://www.asz.hu/ASZ/www.nsf/jelentesek.html>)
- Magyar Szocialista Párt 2009. évi pénzügyi zárómérlege (forrás: <http://mszp.hu/magunkrol/zaromerleg09>; letöltés ideje: 2011.04.05.)

FIDESZ – Magyar Polgári Szövetség:

- A FIDESZ – Magyar Polgári Szövetség Alapszabálya (forrás: <http://www.fidesz.hu/index.php?Cikk=44108>; letöltés ideje: 2011.04.11.)
- 0653. Jelentés a Fidesz - Magyar Polgári Szövetség 2004–2005. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzéséről (forrás: <http://www.asz.hu/ASZ/www.nsf/jelentesek.html>)
- 0846. Jelentés a FIDESZ - Magyar Polgári Szövetség 2006–2007. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzéséről (forrás: <http://www.asz.hu/ASZ/www.nsf/jelentesek.html>)
- 1101. Jelentés a Fidesz – Magyar Polgári Szövetség 2008–2009. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzéséről (forrás: <http://www.asz.hu/ASZ/www.nsf/jelentesek.html>)

Magyar Demokrata Fórum:

- A Magyar Demokrata Fórum Alapszabálya (forrás: http://mdf.hu/media/statikuskepek/MDF_Alapszab_110305.pdf; letöltés ideje: 2011.04.11.)
- 0703. Jelentés a Magyar Demokrata Fórum 2004–2005. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzéséről (forrás: <http://www.asz.hu/ASZ/www.nsf/jelentesek.html>)
- 0847. Jelentés a Magyar Demokrata Fórum 2006–2007. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzéséről (forrás: <http://www.asz.hu/ASZ/www.nsf/jelentesek.html>)
- 1040. Jelentés a Magyar Demokrata Fórum 2008–2009. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzéséről (forrás: <http://www.asz.hu/ASZ/www.nsf/jelentesek.html>)

Szabad Demokraták Szövetségének:

- A Szabad Demokraták Szövetsége a Magyar Liberális Párt Alapszabálya (forrás: http://www.szdsz.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=127:alapszabaly&catid=2:dokumentumok&Itemid=8; letöltés ideje: 2011.04.11.)
- 0558. Jelentés a Szabad Demokraták Szövetsége – Magyar Liberális Párt 2003–2004. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzéséről (forrás: <http://www.asz.hu/ASZ/www.nsf/jelentesek.html>)
- 0748. Jelentés a Szabad Demokraták Szövetsége - a Magyar Liberális Párt 2005–2006. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzéséről (forrás: <http://www.asz.hu/ASZ/www.nsf/jelentesek.html>)
- 0951. Jelentés a Szabad Demokraták Szövetsége – a Magyar Liberális Párt 2007–2008. évi gazdálkodása törvényességének ellenőrzéséről (forrás: <http://www.asz.hu/ASZ/www.nsf/jelentesek.html>)

Jobbik Magyarországért Mozgalom:

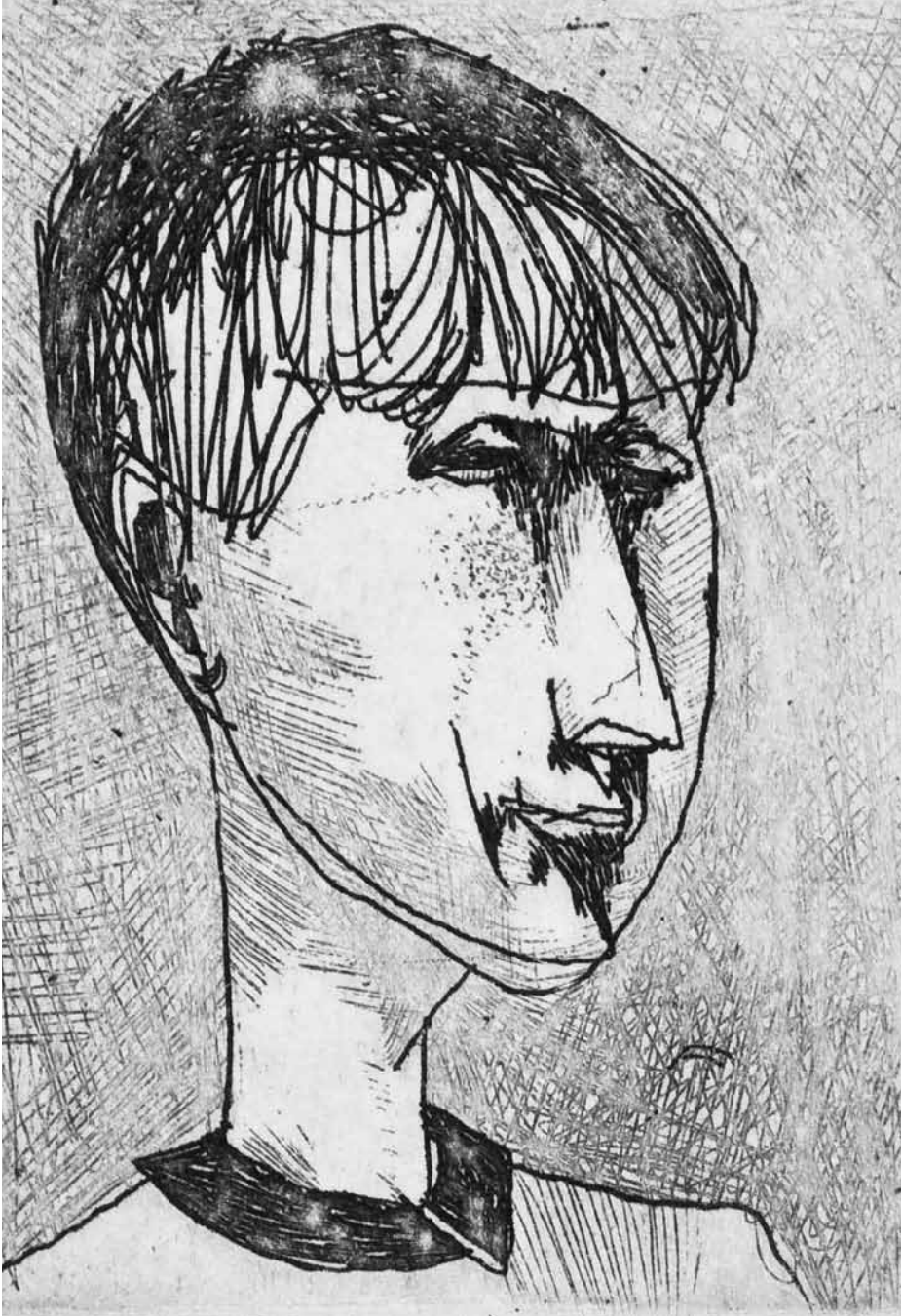
- Jobbik Magyarországért Mozgalom Alapszabálya – 2010. júniusában módosítva
- A Jobbik Magyarországért Mozgalom 2009. évi beszámolója (forrás: http://jobbik.hu/rovatok/eves_beszamolok/2009_evi_beszamolok; letöltés ideje: 2011.04.05)

ÁBRÁK ÉS TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

1. sz. grafikon A pártok számára elkülönített összegek az általános költségvetésből éves bontásban
2. sz. grafikon Az általános költségvetés és a pártok és alapítványaik számára elkülönített források összegének változása
3. sz. grafikon A PES bevételeinek megoszlása
4. sz. grafikon Az EPP bevételeinek megoszlása
5. sz. grafikon A European Liberal Democrat and Reform Party bevételeinek megoszlása
1. sz. táblázat: Táblázat a magyar EP delegáltak által adott 500 ezer forintot meghaladó hozzájárulásokról a 2004-es EP ciklus ideje alatt
2. sz. táblázat: Táblázat a magyar EP delegáltak által adott 500 ezer forintot meghaladó hozzájárulásokról a 2009-es EP ciklus első évében
3. sz. táblázat: A pártok számára elkülönített összegek az általános költségvetésből éves bontásban
4. sz. táblázat: A pártok alapítványai számára elkülönített források az általános költségvetésből éves bontásban
5. sz. táblázat: Az EU egyes intézményekhez és szervezetekhez kapcsolódó költségei
6. sz. táblázat: Táblázat a PES bevételeiről, és azok megoszlásáról
7. sz. táblázat: Táblázat az EPP bevételeiről, és azok megoszlásáról
8. sz. táblázat: Táblázat a European Liberal Democrat and Reform Party bevételeiről és azok megoszlásáról

•
Kondor Béla: Rajz (Ostrom), 1963.

●
Kondor Béla: 12 kis rézkarc album, 1970. (részlet)